Ecologisch verantwoord burgerschap

Door Bob de Raadt, freelance contextueel maatschappelijk werker, gastdocent Erasmus MC Academie, blogger, vadercoach, boekenrecensent

'Een rechtvaardige samenleving in de 21e eeuw houdt rekening met iedereen die nu op aarde leeft alsook met de toekomstige generaties, net zoals ze het andere leven in de biosfeer naar waarde schat.' Een kernachtig citaat uit het boek *Het ecologisch kompas* van Dirk Holemans, coördinator van denktank Oikos. Dit boek getuigt van zijn onderzoek naar de transitie naar een sociaalecologische samenleving, zoekt naar oplossingen en beschrijft samen met andere auteurs mogelijkheden om te komen tot bescherming van onze aarde, in de meest brede zin.
Er zijn grenzen aan de groei en die worden als sinds decennia duidelijk gemaakt. Denk maar aan het rapport van de Club van Rome (1972). Er zijn planetaire grenzen. Het boek gaat over duurzaamheid, veerkracht, burgerschap en democratie en geeft vele voorbeelden van een nieuwe ecologische visie en uitvoering.
Zeker in de participatie van burgers bij politiek-ecologische processen zoals de 'commons' en burgercollectieven.
Holemans spreekt van een 'ecologische gulzigheid': de wereld is uit balans, de ecosystemen worden/zijn verstoord, de uitbuiting van de grondstoffen in de aarde, de milieuvervuiling, de onrechtvaardige verdeling van geld en goederen (mondiale armoede), de klimaatverandering. 'We kunnen de natuur niet als een voorraadkast ongehinderd leeghalen.' De auteur introduceert het begrip 'autonomie in verbondenheid' als leidend principe voor onze samenleving: lotsverbondenheid met anderen. Dat betekent: samenwerken, kwetsbare medemensen beschermen, behulpzaamheid, individuele zelfstandigheid en verantwoordelijkheid naast democratische, medemenselijke, economische en sociale verbindingen; in een open, democratische dialoog.
Het boek is een oproep om anders te leven: met collectieve zelfbeperking. Dat vraagt een gedragsverandering van politiek en economisch verantwoordelijken, respect voor de natuur, goed rentmeesterschap en verantwoord beheer, nadenken over 'een economie van het genoeg'. Een zoeken naar het welzijn van ieder mens, want een mens heeft veiligheid, zekerheid, autonomie, competentie & capaciteiten, zingeving en verbondenheid met anderen nodig.
Daarbij gaat het om essenties als inkomen, voeding, huisvesting, water en energie. *Het ecologisch kompas* richt zich op de kleine en de grote verbanden, met de focus op duurzaamheid en leefbaarheid voor de komende zeven generaties. En dat is een grote verantwoordelijkheid voor de huidige generatie. Een eeuwenoude opdracht om goed voor de natuur en voor elkaar te zorgen; dat is lotsverbondenheid.
Het ecologisch kompas leest gemakkelijk, geeft veel overzichten en invalshoeken, bespreekt invloedrijke denkers op het ecologische terrein (Ivan Illich, Hannah Arendt) en is een mustread voor wie na wil denken over ecologisch verantwoord burgerschap en burgers wil mobiliseren in hun lotsverbondenheid. Het is een handboek voor politiek-sociaalmaatschappelijk welzijnswerk.

Holemans, D. 2020)
Het ecologisch kompas
EPO (239 pp, €24,90)

Een klimaatpositieve leving

Door Marianne Lenkhoff, redactieli

Tim van Hattum werkt bij ningen University & Resea programmaleider Klimaat voorwoord van dit boek v hij in 2018 in de klas van rige dochter kwam vertell klimaatverandering en de en gevolgen daarvan. Hij zijn verhaal een verlamme had op de kinderen. Op manier bewerkstelligen w pers en de media dat eff doembeelden die zij vers auteur besloot een hoop schrijven over de toekom planeet en die van de to generaties mensen.
Zo noemt hij een vijftal gen die laten zien dat w zijn naar een klimaatpos leving. Een van die ontw dat ook de financiële se maar zeker in beweging transitie doormaakt naa me economie.
Dit boek bevat veel feit klimaatcrisis en de biod inzicht dat de natuur or ste bondgenoot is in de klimaatverandering en bondgenootschap kunt waardevol. Dit inzicht s eerste van zeven natuu naar een groenere toek de auteur beschrijft. D laatste route is die van

Bron: *Vakblad Sociaal Werk, nr. 4, aug. 2023; Themanummer: Klimaatcrisis en sociaal werk;* pag. 38